

ویژه‌نامه اقتصادی

ریشه فقر مردم در سیاست‌های نامناسب

نهفته است

روزنامه شرق، گفت‌وگویی را با «محمد مهدی بهکیش»، اقتصاددان ایرانی در تاریخ ۱۳۹۴/۰۴/۲۲ با عنوان «ریشه فقر مردم در سیاست‌های نامناسب نهفته است» ترتیب داده است که در ویژه‌نامه اقتصادی شماره ۸ کمیته ایرانی ICC متن کامل آن از نظرتان خواهد گذشت.

بهکیش در این گفت‌وگو، سابقه آزادسازی اقتصادی در جهان را به پیش از جنگ جهانی اول نسبت می‌دهد. وی این جنگ و تأسیس اتحاد جماهیر شوروی را به‌عنوان عکس‌العملی در مقابل باز شدن اقتصادها می‌داند. وی این امر را دلیل بسته شدن اقتصاد کشورها بین دو جنگ جهانی ذکر می‌کند و می‌افزاید، «در نهایت کشورهای غربی بعد از جنگ جهانی دوم متوجه شدند متمرکز شدن اقتصادها درآمدهایشان را کم کرده است. بنابراین تصمیم به بازگشت به آزادی اقتصادی گرفتند و اکنون تقریباً همه کشورهای جهان با اقتصاد آزاد هدایت می‌شوند، اما ایران در این میان به سبب جنگ و تحریم، ۳۰ سالی است که از این روند عقب مانده است.»

در این شماره می‌خوانید:

- گزارش دزدی دریایی نشان می‌دهد: تداوم حملات به تانکرهای کوچک در جنوب شرقی آسیا
 - دسترسی به آمار دقیق سال ۲۰۱۴
 - تمجید مسابقه جهانی اتاق‌های بازرگانی از ابتکارات اتاق‌های بازرگانی
 - اخبار کمیته ایرانی ICC
 - کتاب «پول‌شویی و روش‌های مبارزه با آن» به چاپ پنجم رسید
 - چاپ هشتم کتاب «مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP 600)» روانه بازار شد
- ویژه‌نامه اقتصادی - شماره ۸

پاسخ سوالات شما در بخش «سوالات متداول» وبسایت کمیته ایرانی ICC است.

WWW.ICC-IRAN.COM

جهت تهیه کتب کمیته ایرانی ICC، به دبیرخانه این کمیته و یا دفتر خدمات مشورتی کمیته ایرانی ICC (واقع در اتاق تهران) مراجعه نمایید. همچنین خرید اینترنتی کتاب از طریق وبسایت این کمیته میسر است.

گزارش دزدی دریایی نشان می‌دهد:

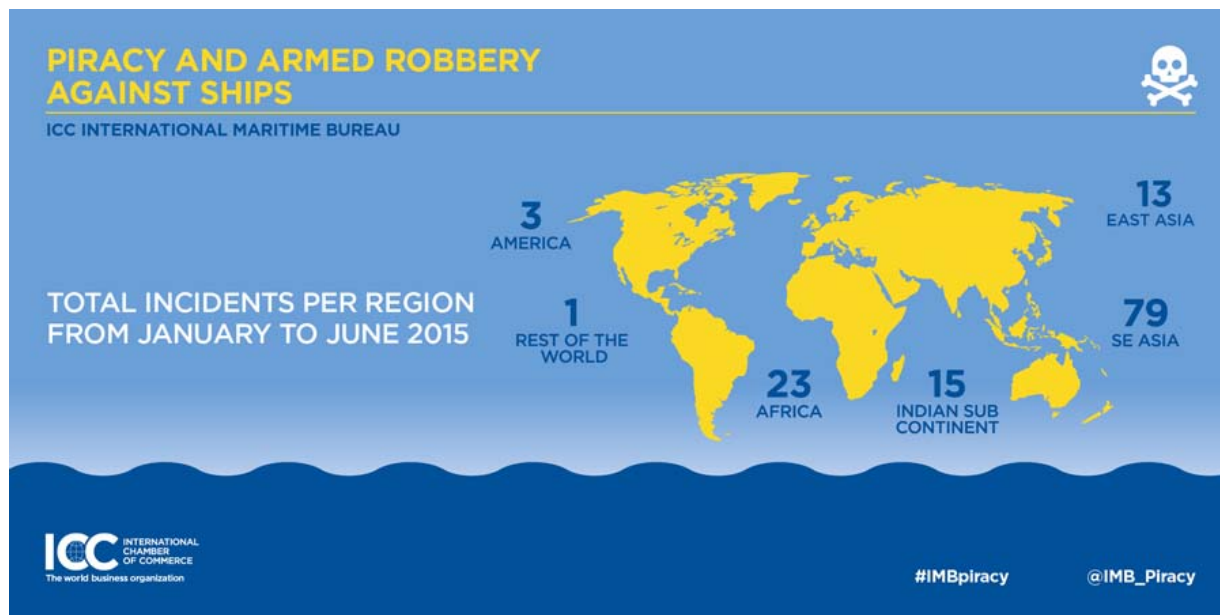
تداوم حملات به تانکرهای کوچک در جنوب شرقی آسیا

گزارش جدید دیوان بین‌المللی دریانوردی اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) بیانگر تداوم روند ربایش تانکرهای ساحلی کوچک توسط دزدان دریایی در آسیای جنوب شرقی به طور متوسط دو حمله در ماه است.

بر طبق این گزارش، تنها ۵ تانکر کوچک در آب‌های آسیای جنوب شرقی در سه ماهه دوم سال ۲۰۱۵ ربوده شدند که در مجموع تعداد کشتی‌های ربوده شده در سطح جهان در سال ۲۰۱۵ به ۱۳ مورد رسید.

IMB تأکید دارد که افزایش همکاری بین مقامات منطقه‌ای و همچنین تشخیص پیش از موعد حملات توسط قایق‌های در حال حرکت در آن حوالی، منجر به ناکامی حملات شده است.

IMB به درگیری و دستگیری یک تیم هشت نفره اندونزیایی که مسئولیت ربودن تانکرهای مالزیایی را در ماه گذشته در خارج از آب‌های ویتنام عهده‌دار شده بودند اشاره کرد. همچنین مقامات مالزیایی از سوی IMB به واسطه محکومیت ۹ دزد دریایی اندونزیایی در ماه ژوئن مورد تحسین قرار گرفتند. این ۹ نفر پس از ربودن

یک تانکر حمل کالای لنگر انداخته در خارج از جوهور (مالزی) در ماه ژانویه بازداشت شدند. پوتنگال موکندان (Pottengal Mukundan)، مدیر IMB، گفت: «تبادل اطلاعات و اقدام هماهنگ بین کشورهای ساحلی مربوطه، امری مهم در پاسخگویی به این تهدید است. به منظور دستگیری یک باند تلاش می‌کنیم و علاوه بر این احکام سنگین را اعمال می‌کنیم که به جلوگیری از حوادث بیشتر کمک خواهد کرد.»

روند جهانی

آخرین گزارش جهانی بیانگر مجموع ۱۳۴ حادثه دزدی دریایی و سرقت مسلحانه در برابر کشتی‌هاست که در شش ماهه ابتدایی سال ۲۰۱۵ به مرکز گزارش‌گیری دزدی دریایی (IMB (PRC) گزارش شده است. این گزارش، افزایش ۱۱۶ حادثه را نسبت به دوره مربوطه در سال ۲۰۱۴ اعلام می‌دارد.

نقاط در دسرساز

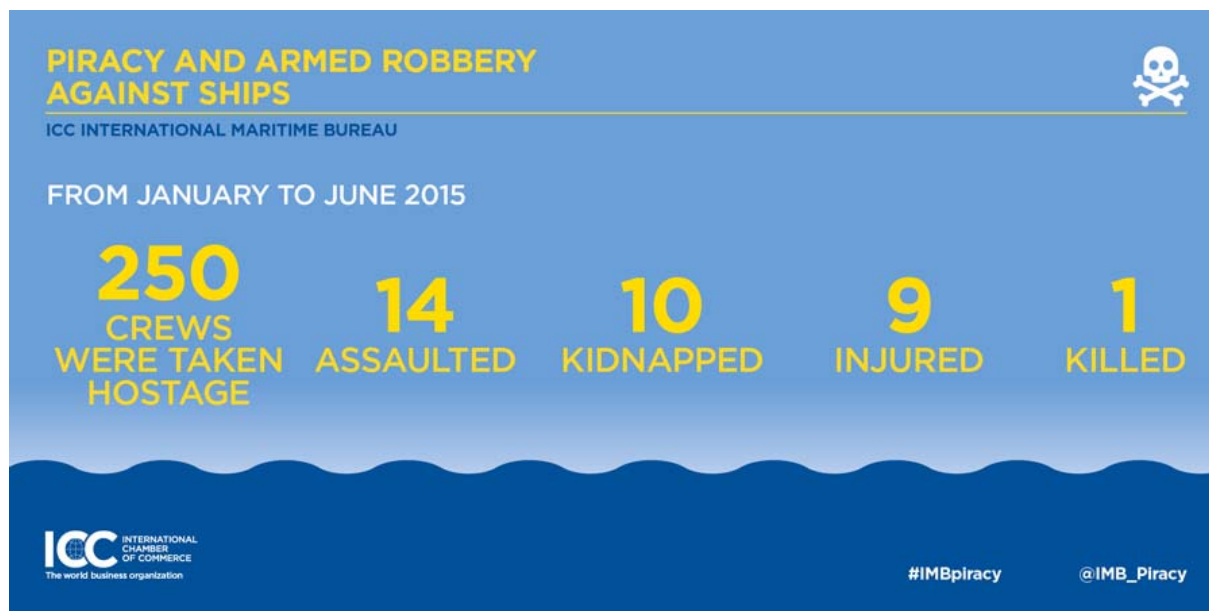
بر اساس آخرین آمار حاصله، بیش از یک سوم حوادث که به دفتر گزارش‌گیری دزدی دریایی گزارش می‌شوند در ساحل اندونزی اتفاق افتاده که اکثریت آنها متعلق به دزدی‌های فرصت‌طلبانه و خرده دزدی‌ها از کشتی‌هاست.

گزارش IMB به افزایش قابل توجه در تعداد حوادث در خارج از بنگلادش و به طور ویژه چیتاگونگ اشاره کرده و ۱۰ گزارش تهیه شده در سه ماهه دوم سال ۲۰۱۵ را در مقایسه با یک مورد حادثه گزارش شده در سه ماهه اول ذکر می‌کند که این حملات به دزدی مسلحانه از کشتی‌ها تعلق دارد.

۱۱ رویداد در خارج از نیجریه در نیمه اول سال ۲۰۱۵ گزارش شده‌اند، هر چند هیچ واقعه‌ای در ماه ژوئن اعلان نشده است. با این حال گزارش حکایت از ۱۰ مورد آدم‌ربایی از خدمه کشتی طی سه رویداد جداگانه در آب‌های نیجریه و اطراف آن دارد.

درخواست احتیاط و هوشیاری

خوشبختانه هیچ گزارشی در نیمه دوم سال ۲۰۱۵ از خارج از ساحل سومالی دریافت نشده است.

طبق گزارشات IMB همچنان شرایط امن در شاخ آفریقا فراهم نیست، این امر در حالی است که هیچ حمله‌ای در آب‌های سومالی صورت نگرفته است. IMB از کشتی‌داران درخواست کرد که همچنان در هنگام گذر از آب‌ها هوشیار و به صنعت بهترین شیوه‌های مدیریت پایبند باشند.

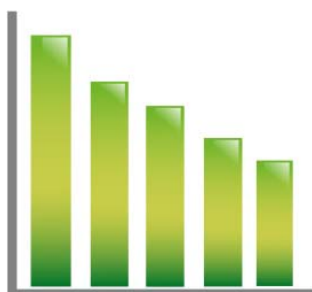
IMB به عنوان تنها مرکز مستقل جهان است که به صورت شبانه‌روزی، گزارشات حملات دریایی در سراسر جهان را دریافت می‌کند. IMB از تمامی ناخدایان و مالکان کشتی درخواست می‌کند که هر گونه دزدی دریایی و یا سرقت مسلحانه (خواه صورت گرفته، مورد اقدام و یا مظنون به اقدام) را به دفتر گزارش‌گیری دزدی دریایی مستقر در کوالالامپور مخابره کنند.

اولین گام در زنجیره پاسخ، ضرورت تضمین منابع کافی و تخصیص یافته توسط دولت‌ها برای مقابله با معضل دزدی دریایی است. ارائه آمار شفاف توسط سازمان بین‌المللی، غیرسیاسی و مستقل همچون کاتالیزوری موثر برای دستیابی به هدف خواهد بود.

IMB آخرین گزارشات دزدی دریایی را به صورت رایگان ارائه می‌دهد. جهت دریافت نسخه پی دی اف از گزارش از طریق ایمیل لطفاً به نشانی اینترنتی زیر مراجعه فرمایید.

<https://www.icc-ccs.org/piracy-reporting-centre/live-piracy-map>
<https://www.icc-ccs.org/piracy-reporting-centre/request-piracy-report>

دسترسی به آمار دقیق سال ۲۰۱۴

گزارش آماری سالانه ICC درباره خدمات حل و فصل اختلافات در سال ۲۰۱۴، هم اکنون انتشار یافته است. این گزارش، مواردی همچون داوری، میانجیگری، قواعد کارشناسی، DOCDEX و قواعد هیئت‌های حل اختلاف را در برمی‌گیرد.

گزارش مذکور، در اولین شماره از بولتن جدید حل و فصل اختلافات ICC ارائه شده است. همچنین این نسخه مشتمل بر حالات عمده حل و فصل

اختلافات تحت قراردادهای FIDIC است. این قراردادها شامل تهیه چکیده‌ای از رأی اخیر داوری ICC است که منجر به تصمیم‌گیری در مسائل مرتبط با حل و فصل اختلافات و حل اختلافات چندلایه می‌گردد.

قرارداد مذکور، معمولاً در بخش‌های ساختمان‌سازی و مهندسی که حدود ۲۵ درصد از پرونده‌های ICC را در برمی‌گیرد، استفاده می‌شود. تفسیر انجام شده توسط متخصص قراردادهای ساخت، کریستوفر آر سپالا (Christopher R. Seppälä)، به همراه آرا در گزارش درج شده است.

به منظور خریداری نسخه‌ای از آخرین بولتن و یا دانلود گزارش آماری به نشانی اینترنتی زیر مراجعه فرمایید.

<http://store.iccwbo.org/icc-dispute-resolution-bulletin-2015-1>

<http://store.iccwbo.org/2014-icc-dispute-resolution-statistics>

علاوه بر این به منظور عضویت در بولتن حل و فصل اختلافات به نشانی اینترنتی ذیل رجوع نمایید.

<http://store.iccwbo.org/icc-dispute-resolution-bulletin>

تمجید مسابقه جهانی اتاق‌های بازرگانی از ابتکارات اتاق‌های بازرگانی

برندگان رقابت جهانی اتاق‌های بازرگانی ۲۰۱۵ طی مراسم شامی در طول برگزاری نهمین کنگره جهانی اتاق‌های بازرگانی که ماه گذشته در تورینو برپا شده، معرفی شدند.

۱۷ راه‌یافته به مرحله نهایی توسط اتاق‌های بازرگانی و جامعه کسب و کار به واسطه دستاوردهای برجسته و ارزنده، همراه با ۴ اتاق بازرگانی، جوایز را به خانه بردند.

آنها عبارتند از:

اتاق سنتیاگو برای بهترین پروژه حمایت از سیاست‌ها به منظور نوسازی سیستم خرید عمومی شیلی

اتاق فنلاند با بهترین پروژه مسئولیت اجتماعی شرکتی که نشان می‌دهد، بخش کسب و کار می‌تواند منجر به رشد و توسعه رهبران خانم کسب و کار شود، به این مرحله راه یافت.

اتاق کلگری با بهترین پروژه غیرمتعارف برای کمک به کسب و کارها جهت بازسازی پس از سیل فاجعه‌باری که نیمه جنوبی استان را تحت تاثیر قرار داد.

اتاق کوکالی برای بهترین پروژه اشتغال‌زایی که فرصت‌های شغلی را برای کارگران از کارافتاده خلق کرد و به جذب کامل‌تر آنها در جامعه به عنوان یک واحد کل کمک نمود.

رقابت ۲۰۱۵، اطلاعاتی را از ۷۹ اتاق بازرگانی از ۳۹ کشور جهان دریافت کرد. ۱۷ نماینده نهایی، پروژه‌های ابتکاری خود را به هیئت داوران بین‌المللی در طول جلسات اختصاص یافته به کنگره ارائه کردند.

ماهندرا سانگی (Mahendra Sanghi)، مجری یکی از جلسات رقابت و همچنین نایب رئیس فدراسیون جهانی اتاق‌های بازرگانی ICC گفت: «هر یک از پروژه‌ها منحصر به فرد هستند.» هریک ویتیرینی اسیل، مبتکرانه و خلاق و دارای عزمی برای تقویت بنگاه‌های کوچک و متوسط (SMEs) و جوامع هستند و اتاق‌های بازرگانی را در بهبود ارائه خدمات به اعضا و

اجرای پروژه‌ها کمک می‌کنند.

آدام لگ (Adam Legge)، رئیس و مدیرعامل اتاق بازرگانی کلگری گفت: «نقش اتاق‌های بازرگانی در کمک به موفقیت کسب و کارهاست و مشتاقم همه اتاق‌های بازرگانی، روشی را که می‌توانند از موفقیت کسب و کار در منطقه خود حمایت کنند در نظر بگیرند.»

رئیس اتاق بازرگانی و صنایع سنتیاگو، پیتر هیل (Peter Hill)، طی جشنی، پیروزی پروژه دولتی شیلی برای تمامی تولیدکنندگان را تبریک گفته و اذعان داشت: «دریافت این جایزه، افتخاری بزرگ برای تمام موسسات ماست، چرا که فعالیت خصوصی و دولتی ما را نشان می‌دهد. بر خود می‌بالیم که در این عنصر نوسازی بزرگ برای کشور خود مشارکت داشتیم و معتقدیم که این پروژه سزاوار تکرار است.»

در نهایت سخاوت، جشنواره کسب و کار بین‌المللی (IFB) و گروه سانگی MK، حامیان مالی رقابت، ۳ هزار یورو را به هر یک از اتاق بازرگانی برنده اهدا کردند.

جهت کسب اطلاعات بیشتر به نشانی اینترنتی زیر مراجعه فرمایید:

<http://www.iccwbo.org/News/Articles/2015/World-Chambers-Competition-lauds-chamber-innovation/>

اخبار کمیته ایرانی ICC

جلسه هماهنگی دبیران برگزار می‌شود

جلسه هماهنگی دبیران کمیته ایرانی ICC در روز یکشنبه، مورخ ۱۳۹۴/۰۵/۲۵ ساعت ۱۳:۰۰ در محل دبیرخانه کمیته ایرانی ICC برگزار خواهد شد.

عناوین مطرح در این نشست از قرار زیر خواهد بود:

- ۱- بررسی برنامه‌ها و اهداف سال جاری (ارائه به جلسه شورا مورخ ۱۳۹۴/۰۵/۲۷)
- ۲- بررسی گزارش فعالیت‌های سال ۱۳۹۳ (ارائه به جلسه مجمع عمومی مورخ ۱۳۹۴/۰۶/۲۵)

نشست شورا برپا می‌گردد

شورای کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) در روز سه‌شنبه، ۱۳۹۴/۰۵/۲۷ ساعت ۱۴:۰۰ در سالن طبقه ششم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران (نشانی: خیابان طالقانی، شماره ۱۷۵) تشکیل جلسه می‌دهد.

اهم مباحث مورد بحث در این نشست مشتمل بر موارد ذیل خواهد بود:

- ۱- تأیید نمایندگان جدید اتاق‌های ایران و تهران در هیئت رئیسه کمیته ایرانی ICC
- ۲- بررسی فعالیت‌های جاری کمیته ایرانی ICC
- ۳- بررسی و تصویب برنامه‌های کمیته ایرانی ICC برای سال ۱۳۹۴
- ۴- بررسی و تصویب بودجه سال ۱۳۹۴

سمینار «رایانش ابری را بشناسیم» برگزار می‌شود

سمینار «رایانش ابری را بشناسیم» Cloud Computing ۱۰ شهریور ماه ۱۳۹۴

ظهور پدیده رایانش ابری را با پیدایش اینترنت در سال‌های نه چندان دور توسط برخی از کارشناسان، مورد مقایسه قرار گرفته، آنها بر این باورند که همان گونه که اینترنت تحولات اساسی در تبادلات تجاری و اجتماعی به وجود آورد، رایانش ابری نیز در تکمیل آنها توان بالقوه و بالفعل به سزایی دارد.

رایانش ابری این امکان را برای سازمان‌ها فراهم می‌آورد تا با بکارگیری سرویس دهنده‌های ابری و همین‌طور صرفه‌جویی در هزینه‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری بر مزیت‌های رقابتی خود تمرکز نموده و سرعت عمل و عکس‌العمل را به طور قابل‌توجهی بهبود بخشند. گزارش‌ها حاکی از آن است که ترافیک ابری در خاورمیانه بیش از هر نقطه دیگری در جهان رشد خواهد داشت. علی‌رغم فوائد گوناگون رایانش ابری، موانعی مانند رژیم‌های متفاوت رگولاتری فناوری اطلاعات حاکم بر کشورها و مناطق جهان و نیز بحث امنیت در ابر از سرعت به کارگیری این پدیده کاسته است.

از سوی دیگر، امنیت در ابر موضوعی بحث‌انگیز است که ممکن است پذیرش رایانش ابری را به تاخیر بیندازد. گروهی بر این باورند که امنیت داده‌ها وقتی که در داخل سازمان اداره شوند، بالاتر است. در حالی که گروهی دیگر عقیده دارند ارائه‌دهندگان سرویس، انگیزه‌ای قوی برای حفظ اعتماد دارند و از این رو سطح امنیت بالاتری را به کار می‌گیرند.

همان‌طور که منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا خود را برای رایانش ابری آماده می‌کند، مروری بر آنچه که دیگر کشورها فراگرفته‌اند، می‌تواند رویکردی آگاهانه‌تر را باعث شود و سازمان‌ها را جهت بکارگیری هر چه بهتر این تکنولوژی‌ها یاری کند. از این رو، کمیسیون اقتصاد دیجیتال کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) در نظر دارد سمیناری را تحت عنوان «رایانش ابری را بشناسیم» برگزار نماید. در این جلسه سعی می‌گردد آخرین تحولات رایانش ابری، موارد امنیتی آن، وضعیت رایانش ابری در جهان، آسیا، خاورمیانه و ایران و قوانین کشورهای آسیایی به عنوان نمونه در این زمینه مورد بحث و گفت‌وگو قرار گیرد.

▪ سخنران: امید محبوبی

▪ زمان: سه شنبه، ۱۰ شهریور ماه ۱۳۹۴، ساعت: ۸:۳۰ الی ۱۲:۳۰

▪ محل برگزاری: خیابان طالقانی شماره ۱۷۵، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

▪ ارتباط با دبیرخانه: ۸۸۳۰۶۱۲۷ فکس: ۸۸۳۰۸۳۳۰ ایمیل: ICCIran@icc-iran.org

از علاقه‌مندان دعوت می‌شود برای نام‌نویسی در سمینار فوق، هزینه شرکت در سمینار (مبلغ ۱.۶۵۰.۰۰۰ ریال برای اعضای کمیته ایرانی و ۲.۰۰۰.۰۰۰ ریال برای غیراعضا) را حداکثر تا تاریخ شنبه، ۷ شهریور ماه ۱۳۹۴ به شماره حساب ۱۵۵۰۰۵۰۰۹۲ کد شناسه ۹۴۰۷۲۶ نزد بانک ملت شعبه وزارت نفت (کد ۶۳۲۵/۵) به نام کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی واریز و اسامی شرکت‌کنندگان را به همراه تصویر فیش واریزی به دبیرخانه کمیته ایرانی ارسال نمایند.

برنامه سمینار و بروشور مرتبط با آن در سایت کمیته ایرانی ICC (www.icc-iran.org)، بخش آموزش، در دسترس است. همچنین علاقه‌مندان می‌توانند با مراجعه به بخش ثبت‌نام آنلاین در سایت فوق نام‌نویسی نمایند.

اعضای کمیسیون تسهیلات گمرکی و تجاری گرد هم می آیند

کمیسیون تسهیلات گمرکی و تجاری (حمل و نقل) کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی در روز دوشنبه، مورخ ۱۳۹۴/۰۵/۱۹ ساعت ۱۴:۳۰، در طبقه دوم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران (به آدرس خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی، شماره ۱۷۵) تشکیل جلسه می‌دهد.

مطالب مطرح در این نشست از قرار زیر است:

- گزارش و بررسی اخبار روز
- گزارش اولین جلسه کمیته اجرایی برگزاری «همایش هماهنگی ارگان‌های حمل و نقل بین‌المللی» توسط «سوسن حق‌بین توتونچی»
- گزارش جلسه با راه‌آهن بحث درخصوص برگزاری همایش راه‌آهن

کتاب «پول‌شویی و روش‌های مبارزه با آن» به چاپ پنجم رسید

کتاب «پول‌شویی و روش‌های مبارزه با آن» تألیف «فریده تذهیبی» دبیر کمیسیون بانکداری کمیته ایرانی ICC و عضو کارگروه مبارزه با پول‌شویی در اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC)، تجدید چاپ شده و چاپ پنجم آن روانه بازار گشته است.

این کتاب سومین اثر مؤلف در زمینه پول‌شویی است. کتاب حاضر، در ابتدا به معرفی جرم پول‌شویی می‌پردازد و با تأکید بر اهمیت شناخت چگونگی تغییر منشاء جنایتکارانه پول در دنیای امروز و تهدیدهایی که بانک‌ها با آن مواجه اند تأکید می‌کند که پیشرفت تکنولوژی، فراگیر شدن و عمومیت بانکداری موجب تسهیل و تسریع جرم پول‌شویی در سراسر جهان شده است. از دیدگاه مؤلف پدیده پول‌شویی، پدیده‌ای جهانی است که از گستره شبکه‌های ارتباطی جامعه مالی بین‌المللی بهره می‌برد و بی‌وقفه تسهیلات آن را به کار می‌گیرد. آثار پول‌شویی نه تنها جنبه‌های اقتصادی (کلان و خرد) بلکه جنبه‌های

اجتماعی، اخلاقی و سیاسی را نیز در برمی‌گیرد و ویژگی فراملی بودن، باعث می‌شود که این پدیده با استفاده از فناوری‌های پیشرفته در سیستم‌های بانکی و انتقالات الکترونیکی، به سرعت از مرزها عبور کرده و آثار منفی خود را جامعه ایجاد کند. هر یک از این ویژگی‌ها مبارزه با پول‌شویی را به امری مشکل و پیچیده تبدیل کرده است.

این کتاب با بیان نمونه‌هایی کاربردی و عملی در سیستم‌های مالی و بانکی جهان به تفصیل، ویژگی‌های مذکور را برای خواننده تشریح می‌کند و در ادامه با اشاره به موارد مطرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و نیز قانون مبارزه با پول‌شویی، به پایه‌های نظام حقوقی ایران برای مبارزه با پول‌شویی اشاره می‌کند. بیان مجموعه اقدامات بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول و دیگر سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای برای مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم و نیز فعالیت‌های گسترده گروه‌های کاری مربوطه، بررسی سیستم بانکداری برون مرزی و نقش آن در فراگیر شدن پدیده پول‌شویی، اثرات پول‌شویی بر اقتصاد کلان و ارائه مجموعه راهنمای بانکداران برای جلوگیری از پول‌شویی رؤس برخی دیگر از مهم‌ترین مباحث مطرح در این کتاب است.

کتاب «پول‌شویی و روش‌های مبارزه با آن» در ۱۰۰۰ نسخه تجدیدچاپ شده است. جهت کسب اطلاعات بیشتر و سفارش خرید با دبیرخانه کمیته ایرانی ICC (شماره تماس ۸۸۳۰۶۱۲۷) تماس حاصل نمایید.

چاپ هشتم کتاب «مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP 600)» روانه بازار شد

کتاب «مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP600)» با ترجمه محمد صالح - ذوقی، در میان کتاب‌های پرفروش کمیته ایرانی ICC است که اینک چاپ هشتم آن تجدید و روانه بازار کتاب شده است. علاقه‌مندان می‌توانند با مراجعه به دبیرخانه کمیته ایرانی و یا دفتر خدمات مشورتی این کمیته، این کتاب را خریداری کنند.

چاپ هشتم کتاب مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP 600). بازنگری حاضر در مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (موسوم به UCP) ششمین بازنگری این مقررات از بدو انتشار آن در سال ۱۹۳۳ است. این بازنگری محصول بیش از سه سال کار در کمیسیون بانکداری اتاق بازرگانی بین‌المللی است. کمیسیون بانکداری اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) در اجلاس ۲۵ اکتبر ۲۰۰۶ در پاریس که با حضور نمایندگان از کمیسیون بانکداری کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی تشکیل شد مقررات UCP 600 را با رأی موافق کلیه اعضا و بدون حتی یک رأی مخالف به تصویب نهایی اعضای کمیسیون بانکداری ICC در پاریس رسید و تاریخ اجرای آن اول ژوئیه ۲۰۰۷ تعیین شد.

نکات مهم در تجدیدنظر سال ۲۰۰۷ نشریه ۶۰۰ به قرار زیر است:

تعداد مواد UCP از ۴۹ به ۳۹ ماده تقلیل یافت.

۵ ماده از UCP 500 در مقررات جدید حذف شد.

۶ ماده جدید در مقررات UCP 600 درج شد.

مقررات جدید به زبان ساده‌تر و روشن‌تری نگاشته شد.

کتاب «مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP 600)» در ۱۲۰۰ نسخه چاپ شده است. جهت کسب اطلاعات بیشتر و سفارش خرید با دبیرخانه کمیته ایرانی ICC (شماره تماس ۸۸۳۰۶۱۲۷) و یا دفتر خدمات کشورتی کمیته ایرانی ICC (واقع در خیابان خالد اسلامبولی (وزرا)- کوچه ۲۱- پلاک ۱۰- طبقه اول، به شماره ۸۸۷۲۸۰۷۷) تماس حاصل نمایید.

ریشه فقر مردم در سیاست‌های نامناسب نهفته است

روزنامه شرق، گفت‌وگویی را با «محمد مهدی بهکیش»، اقتصاددان ایرانی در تاریخ ۱۳۹۴/۰۴/۲۲ با عنوان «ریشه فقر مردم در سیاست‌های نامناسب نهفته است» ترتیب داده است که در ویژه‌نامه اقتصادی شماره ۸ کمیته ایرانی ICC متن کامل آن از نظر تان خواهد گذشت.

بهکیش در این گفت‌وگو، سابقه آزادسازی اقتصادی در جهان را به پیش از جنگ جهانی اول نسبت می‌دهد. وی این جنگ و تأسیس اتحاد جماهیر شوروی را به‌عنوان عکس‌العملی در مقابل بازشدن اقتصادها می‌داند. وی این امر را دلیل بسته شدن اقتصاد کشورها بین دو جنگ جهانی ذکر می‌کند و می‌افزاید، «در نهایت کشورهای غربی بعد از جنگ جهانی دوم متوجه شدند متمرکز شدن اقتصادها درآمدهایشان را کم کرده است. بنابراین تصمیم به بازگشت به آزادی اقتصادی گرفتند و اکنون تقریباً همه کشورهای جهان با اقتصاد آزاد هدایت می‌شوند، اما ایران در این میان به سبب جنگ و تحریم، ۳۰ سالی است که از این روند عقب مانده است.»

متن کامل این گفت‌وگو در ادامه از نظر تان می‌گذرد.

محمد مهدی بهکیش در گفت‌وگو با «شرق»:

ریشه فقر مردم در سیاست‌های نامناسب نهفته است

روزنامه شرق - ۱۳۹۴/۰۴/۲۲

شکوفه حبیب‌زاده

سابقه آزادسازی اقتصادی در جهان به پیش از جنگ جهانی اول بازمی‌گردد. در واقع جنگ اول جهانی و تأسیس اتحاد جماهیر شوروی به‌عنوان عکس‌العملی در مقابل بازشدن اقتصادها دانسته می‌شود. به این خاطر اقتصاد کشورها بین دو جنگ جهانی تقریباً به اقتصادهای بسته تبدیل شد، اما در نهایت کشورهای غربی بعد از جنگ جهانی دوم متوجه شدند متمرکز شدن اقتصادها درآمدهایشان را کم کرده است. بنابراین تصمیم به بازگشت به آزادی اقتصادی گرفتند و اکنون تقریباً همه کشورهای جهان با اقتصاد آزاد هدایت می‌شوند، اما ایران در این میان به سبب جنگ و تحریم، ۳۰ سال است که از این روند عقب مانده است. حال اینکه چگونه باید به این «قطار آزادسازی» پیوندیم، موضوعی است که با محمد مهدی بهکیش، اقتصاددان لیبرال ایرانی در میان گذاشتیم. وی که استادیار بازنشسته اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی نیز هست، در کنار فعالیت‌های آکادمیک به‌صورت فعالانه در اقتصاد ایران نیز حضور یافته است و به این دلیل به‌خوبی راهکارها را برای دستیابی به این هدف می‌شناسد. به‌کیش معتقد است: «اگر قطار آزادسازی با سرعت ۵۰ کیلومتر حرکت می‌کند، ما باید با سرعت صد کیلومتر حرکت کنیم که بتوانیم به آن برسیم و تأخیر خود را جبران کنیم وگرنه همیشه ۳۰ سال عقب‌تر خواهیم بود... هرچند در این میان ممکن است تلفات هم بدهیم. به‌جای اینکه همه مردم فقیر باشند یک عده مشکل پیدا می‌کنند که البته می‌توان برای رفع مشکل آنها نیز برنامه‌ریزی کرد. چرا همه را فقیر کنیم؟ با کاری که ما در حال حاضر انجام می‌دهیم همه را فقیر می‌کنیم...».

آیا شرایط کنونی اقتصاد ایران امکان آزادسازی را برای اقتصاد فراهم می‌کند و اصولاً اقتصاد ایران برای آزادسازی کامل آماده است؟

از ۱۹۹۵ که سازمان تجارت جهانی به وجود آمد، تقریباً همه کشورها به اردوگاه اقتصاد آزاد پیوستند. در بررسی اقتصاد ایران باید گفت،

در ۳۵ سالی که از انقلاب می‌گذرد قطار آزادسازی در جهان حرکت کرده، اما ایران به‌خاطر جنگ و تحریم‌ها نتوانسته است همراه با این حرکت، ساختارهای خود را منطبق کند. در نگاهی قیاسی، اقتصادهای ترکیه و هندوستان ۳۰ سال قبل، بسیار از ما عقب‌تر بودند و اکنون هردو این کشورها با قطار آزادسازی و حواشی آن که مقررات‌زدایی، خصوصی‌سازی، کوچک‌شدن دولت، جذب سرمایه‌گذاری خارجی و ... است، همراه شده‌اند، اما ما نتوانستیم حتی مقررات گسترده خود را کاهش دهیم، بلکه مقررات کشور، به‌خاطر تحریم‌ها حتی سنگین‌تر هم شد. با ادامه این روند، اقتصاد به دلیل عدم‌هماهنگی و ارتباط مناسب با اقتصادهای آزاد و البته به‌دلیل تحریم‌ها روزبه‌روز بیشتر دچار پدیده قاچاق شده است. پس از توافق با ۵+۱ و رفع تحریم‌ها به‌عنوان مانع اصلی، اقتصاد ایران مانند فردی خواهد بود که ۳۵ سال از هرگونه رشد محروم مانده و یکباره آزاد می‌شود. هر دو طیف اقتصاددانان در ایران (لیبرال‌ها و نهادگراها) معتقدند ایران نیز باید به نظام اقتصاد آزاد بپیوندد. تنها اختلاف این دو طیف در چگونگی رسیدن به این هدف است. اقتصاددانان نهادگرا می‌گویند ابتدا بایستی نهادها و قوانین را اصلاح کرد و سپس به آزادسازی اقتصاد پرداخت. در مقابل اقتصاددانان لیبرال معتقدند این دو امر غیرقابل تفکیک هستند و باید به موازات هم حرکت کنند. به‌عنوان نمونه در دهه‌های گذشته صنعت خودروسازی در همه دنیا به‌طور مستمر رشد کرده است ولی در ایران هنوز همان خودروی ۳۰ سال قبل تولید می‌شود، البته اگر کیفیت آن بدتر نشده باشد. متأسفانه صنعت خودروسازی کشور ما نتوانسته حتی بازار داخل را هم راضی نگه دارد. این همان قطار آزادسازی است که با خود تکنولوژی، مدیریت و سرمایه خارجی می‌آورد و این‌گونه کشور ما محروم مانده است. در شرایط جدید ضروری است عقب‌ماندگی‌ها را جبران کنیم و رقابت را محور فعالیت‌ها قرار دهیم. بنابراین در راستای آزادسازی اقتصاد باید خودروسازی کشور را به خودروسازی جهان برسانیم و تعرفه‌های خودرو وارداتی زیر دوهزارو ۵۰۰ سی‌سی را به زیر ۸۰ درصد فعلی (تعرفه به‌علاوه دیگر محدودیت‌ها) کاهش دهیم. اقتصاددانان لیبرال معتقدند باید تعرفه را به‌تدریج پایین آورد. زمانی که دکتر جهانگیری وزیر صنعت بود، قرار شد تعرفه خودرو سالی پنج درصد کاهش پیدا کند که این را اعلام کردند اما نتوانستند اجرا کنند. واردات بیشتر تحت‌تأثیر کاهش تعرفه، فشار رقابت را بر خودروسازها افزایش می‌دهد و آنان را مجبور به افزایش بهره‌وری می‌کند. در مقابل، خودروسازها خواستار رفع قوانین دست‌وپاگیر از پیش پای تولیدکنندگان هستند تا بتوانند هزینه‌های خود را کاهش دهند که در نتیجه رشد تکنولوژی، مدیریت بهتر و گسترش صادرات میسر می‌شود. به‌نظر می‌رسد تا زمانی که صنایع برای رقابتی‌شدن به دولت فشار نیاورند، کسی قانون و مقررات را تسهیل نخواهد کرد. درست است که به‌دلیل وجود تحریم و جنگ و تأثیر آن بر عدم‌حرکت قطار آزادسازی در ایران نتوانستیم این حرکت جهانی را دنبال کنیم، اما می‌توانستیم یک‌سری بازارها را آزاد و به تولیدکننده‌ها کمک کنیم. حتی اعمال فشار به تولیدکننده‌های نساجی که اکثراً خصوصی هستند هم صورت نگرفت. هفته قبل برای شرکت در کنگره اتاق‌های بازرگانی بین‌المللی در تورینو ایتالیا، شاهد بودم که قیمت یک دست‌کت و شلوار باس (Boss) معادل قیمت یک کت و شلوار ایرانی بود. مشخص است که تولیدکننده داخلی امکان صادرات نخواهد داشت. چه کسی به‌جای باس از تولیدکننده داخلی خرید می‌کند؟ تولید داخل باید یک‌سوم یا نصف قیمت یک برند شناخته‌شده خارجی باشد، اما به‌خاطر تعرفه‌های بالا، قیمت کالاهای مرتبط در داخل گران شده، بنابراین خریدار ایرانی کالاهای موردنیاز خود را حدود دو برابر قیمت می‌خرد، پس مصرف‌کننده ایرانی نسبت به مصرف‌کننده‌ای که در یک بازار رقابتی مثل ترکیه زندگی می‌کند، هزینه مصرفی بسیار بالاتری دارد، در نتیجه فقیرتر می‌ماند. این اولین اثر حمایت در دنیای امروزی است. جامعه چه گناهی کرده است که به مدت ۴۰ سال باید خودرو یا کالاهایی که تعرفه بالا دارند را به دو یا سه برابر قیمت خریداری کند؟ این در حالی است که در مقابل صنعت هم رشدی نکرده است. استدلال این بود که اگر تعرفه‌ها کاهش پیدا کند، تعدادی کارگر بی‌کار می‌شوند. این چه استدلالی است که همه جامعه ضرر ببیند ولی تعدادی کارگر خودرو متضرر نشوند؟ که البته کارگران هم زیان بدعمل کردن دولت را می‌بینند، زیرا اگر کارگری بی‌کار شد دولت باید به او بیمه بی‌کاری بپردازد. اقتصاددان‌های معتقد به مکانیسم بازار می‌گویند تعرفه‌ها باید کاهش پیدا کند تا به کارفرمایان فشار بیاید و آنها نیز برای ساده‌سازی فضای کسب‌وکار به دولت فشار آورند. بنابراین صنایع ما به‌جای اینکه برای بهبود فضای کسب‌وکار به دولت فشار بیاورند، راضی می‌شوند تعرفه را بالا ببرند تا بدین وسیله زیان خود را جبران کنند. تفاوت اقتصاددانان لیبرال با اقتصاددانان نهادگرا در این مسئله است. در عمل راهکار ما منجر به ارزان‌شدن کالا می‌شود و رفاه بیشتر جامعه را به دنبال می‌آورد درحالی‌که در روش دیگر عملاً مصرف‌کننده زیان بهره‌وری پایین جامعه را می‌پردازد.

اشاره کردید صنایع باید فشار بیاورند تا مقررات اصلاح شود اما بسیاری از فعالان صنایع تلاش کردند تا قانون رفع موانع تولید به نتیجه برسد که با مقاومت‌هایی روبه‌رو شده و هنوز این اتفاق نیفتاده است. ...

افزایش قاچاق از آثار مقاومت در مقابل پایین آوردن تعرفه‌هاست. می‌گویند قاچاق حدود ۲۰ میلیارد دلار است. این اتفاق به دلیل تفاوت قیمت‌های داخلی با دیگر قیمت‌ها در بازار کشورهای همسایه رخ می‌دهد. اروپا صنایع خود را به‌خاطر کارگر ارزان قیمت در چین به آنجا فرستاد و چین آباد شد، اما در حال حاضر اروپا در زمینه اشتغال با مشکل روبه‌رو شده است و نمی‌تواند اشتغال کافی داشته باشد و از سوی دیگر امکان بازگشت به شرایط قبل را نیز ندارد. بنابراین صنعت بسیار اهمیت دارد، زیرا خدمات ممکن است درآمد ایجاد کند اما نمی‌تواند به میزان صنعت، اشتغال آفرینی کند. از همین رو، باید صنعت رقابتی را حفظ کنیم، صنعتی که بتواند صادرات داشته باشد. باید دید آیا کشور توان صادرات خودرو یا محصولات نساجی را دارد؟ صادرات کشور در سال ۱۳۹۳، حدود ۱۵ میلیارد دلار میعانات گازی، ۱۵ میلیارد دلار پتروشیمی، ۲۰ میلیارد دلار کالا و حدود ۵،۱۱ میلیارد دلار هم خدمات بوده است. یعنی بخش اعظم صادرات ما نفت، میعانات گازی و پتروشیمی است. بنابراین اقتصاد بزرگ ۸۰ میلیونی ما تنها توانسته ۲۰ میلیارد دلار صادرات داشته باشد که نمی‌تواند اشتغال جدی ایجاد کند. درحالی‌که ترکیه بدون نفت و میعانات گازی، در سال ۲۰۱۳، ۲۰۸،۹ میلیارد دلار صادرات کالا و خدمات داشته است، هند نیز ۴۶۷ میلیارد دلار صادرات دارد. خطاب به آن دسته از افراد که نقش آزادکردن و تسهیل مقررات را به‌درستی تبیین نمی‌کنند باید گفت با این کار قاچاق بیشتر می‌شود که سودی برای صنعت ندارد. قاچاق یعنی بردن اشتغال به بیرون از کشور و گسترش فساد. بنابراین تا مسیر اقتصاد شکل مناسب خود را پیدا نکند، قوانینی چون قانون فضای کسب‌وکار هم نمی‌تواند به‌درستی به اجرا درآیند.

پس مخالفت‌ها به این معناست که خودشان نفعی در این میان دارند یا اینکه به‌گفته شما علت را درک نمی‌کنند؟

نمی‌توانم در این زمینه اظهار نظر کنم. خیلی از سیاستمداران گمان می‌کنند اگر بازار بسته باشد، به صنعت کمک می‌شود، در صورتی‌که به نظر من این‌طور نیست. دوران حمایت بلندمدت از صنعت سپری شده است. هم‌اکنون اقتصاد روسیه، هند، چین و ترکیه هم باز شده است. یک‌سری از مسئولان و اقتصاددانان در ۳۵ سال گذشته زندگی می‌کنند و متأسفانه ذهنشان یا اطلاعاتشان به نسبت حرکت قطار آزادسازی اقتصادی حرکت نکرده است.

اگر تحریم برداشته و ارتباط با جهان برقرار شود، بیش از اینکه بخواهیم بخش‌های اقتصادی کشور آن‌قدر قدرت داشته باشند که وارد رقابت شوند، واردات به‌شدت افزایش پیدا می‌کند. این مسئله به تولید صدمه نمی‌زند؟

زمانی‌که تحریم‌ها برداشته شود مهم‌ترین اتفاق این است که جابه‌جایی پول به خارج از کشور آزاد خواهد شد. دوم اینکه اگر درآمد نداشته باشیم، نمی‌توانیم واردات کنیم. در حال حاضر صنعت صادراتی جدی به‌جز پتروشیمی نداریم پس نمی‌توانیم وارداتی بیش از صادرات داشته باشیم مگر اینکه قرض کنیم یا اگر پول نفتی باشد آن را صرف واردات کنیم. زمانی‌که تحریم‌ها رفع شود، کشور از یک مقدار پول بلوکه‌شده استفاده خواهد کرد. می‌توان این پول را برای واردات صرف کرد یا ماشین‌آلات خرید و صنایع را نوسازی کرد، اما بعد از آنچه خواهد شد؟ باید پول در بیاوریم تا واردات داشته باشیم.

بنابراین ممکن است امکان واردات زیاد شود اما معلوم نیست عملاً واردات هم زیاد شود. پس صادرات بر واردات مقدم است. آیا می‌توانیم خودرو صادر کنیم؟ مگر اینکه به پول نفت برگردیم؛ حدود ۳۰ سال قبل ۵،۲ میلیون بشکه در روز نفت صادر می‌کردیم و الان اگر ۵،۱ میلیون هم صادر کنیم خریدار ندارد. اکنون می‌توانیم حدود یک میلیون تا یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه صادرات نفت داشته باشیم که آن را نیز باید صرف سرمایه‌گذاری‌های بنیادی کنیم، چون درآمد نفت سرمایه است و همه نسل‌ها باید از آن بهره ببرند. درآمد نفت باید صرف سرمایه‌گذاری شود، اعم از اینکه از طریق دولت باشد یعنی بودجه‌های عمرانی یا از طریق بخش خصوصی.

اگر اقتصادی سالم باشد صحبت شما کاملاً درست است اما در اقتصادمان گروه‌هایی را داریم که منافع از واردات می‌برند که در دوران هشت‌ساله هم دیدیم واردات از طریق آنها افزایش پیدا کرد. بخشی شبه‌دولتی بودند و بخشی که می‌توانستند رانت‌جویی کنند. اینها نمی‌توانند با رفع تحریم‌ها به اقتصاد ما ضربه بزنند؟

اگر بخواهیم به ترتیب بگوییم، رانت‌جویان، قاچاقچیان و دزدها از این دسته‌اند که نام بردید. رانت‌جویان از محدودیت‌هایی که خود ما برقرار کرده‌ایم سود می‌برند. وقتی واردات اتومبیل آزاد نیست یا تعرفه بالا دارد، یک عده خاص مجوز می‌گیرند. عده‌ای که مجوز می‌دهند، ممکن است منحرف شوند. توجه داشته باشیم که هرچه نرخ تعرفه بالاتر باشد، سود بیشتری در آن نهفته است و می‌تواند مسئولان بیشتری را منحرف کند. و البته کم نیستند آنان که مجوز می‌گیرند و به دنبال استفاده از رانت‌اند و متأسفانه برخی از آنان آماده پرداخت هر رشوه‌ای هستند. همیشه محدودیت، در یک جامعه ناسالم عامل ایجاد رانت بوده است. این شعار اصلی من است؛ برای مبارزه با فساد باید آزادسازی کرد.

منتها آزادسازی باید تدریجی انجام شود، چون در غیراین صورت، صنایع لطمه می‌بینند. در کنار آن، همه ما باید به صنایع کمک کنیم تا مقررات دست‌وپاگیرشان آسان‌سازی یا رفع شوند. صنایع ما در سالیانی طولانی عادت کرده‌اند از یک طرف رانت بگیرند (رانت انرژی، زمین، برق و ارز ارزان) و از طرف دیگر هم یک‌سری مشکلات مثل قانون کار به آنها تحمیل شود. هم‌اکنون اکثر صنایع ما دو تا سه برابر نیروی کار موردنیاز خود کارمند و کارگر دارند. این اتفاق هزینه تولید محصول را گران‌تر می‌کند و قیمت تمام‌شده را نیز بالاتر می‌برد. دوم اینکه تکنولوژی در این سال‌های اخیر رشد کم‌سابقه‌ای کرده است و بنابراین کارکنان صنایع باید آماده کار با تکنولوژی‌های نو باشند ولی در ایران و در عمل این‌چنین نیست. اگر کارفرمایان سرمایه‌گذاری کافی روی ماشین‌آلات کنند، در آن صورت مجبورند با تکنولوژی پیشرفته‌تر و با تعداد کمتری کارگر کار کنند بنابراین مجبورند بخش عمده‌ای از کارگران را اخراج کنند. به‌علاوه در دوران دولت قبلی درآمد سرشار نفتی داشتیم که آن دوران احتمالاً تکرار نخواهد شد. بنابراین در آینده مجبور خواهیم بود درآمدهای صادراتی را صرف واردات کنیم.

تکلیف این فرد که بی‌کار می‌شود چیست؟

باید به آنان بیمه بی‌کاری یا بازنشستگی پرداخت شود. ما که نمی‌خواهیم چرخ را از نو اختراع کنیم. مثلاً یک تولیدکننده نساجی می‌گوید دولت من را مجبور کرده است با این قانون کار، فعالیت کنم که مفهوم آن چنین است که نمی‌توانم کارگران نامناسب را عوض یا حتی اخراج کنم. در نتیجه هزینه تمام‌شده بیشتر است و نمی‌توانم صادرات داشته باشم. صادرکننده فرضی ما می‌گوید دولت از من مالیات می‌گیرد که هزینه‌هایی از قبیل بیمه بیکاری را بپردازد و باید اجازه دهد که من صنعتگر واقعاً بر کارگاهم مدیریت کنم همان‌گونه که در دیگر کشورها انجام می‌شود. در هیچ کجای دنیا، بنگاه مسئول بیکارشدن کارگران نیست. در ایران این وضع به این دلیل به‌وجود آمده که در اوایل انقلاب و تدوین قانون کار، عملاً اکثر صنایع به‌خصوص صنایع بزرگ دولتی بودند و گفته می‌شد تفاوتی نمی‌کند که بیمه بیکاری را دولت بپردازد یا بنگاه دولتی و به همین دلیل هم در آن زمان حساسیتی در مقابل این محدودیت نشان ندادند.

چه کسی بیمه بیکاری یا بازنشستگی را برعهده می‌گیرد؟

قاعداً و طبق روال دنیا، دولت است که بیمه بیکاری را می‌پردازد. بنابراین مانند همه‌جای دنیا این افراد یا بازنشسته می‌شوند یا بیمه بیکاری دریافت می‌کنند. البته دولت‌ها نظام آموزشی خاص هم دارند که به افراد بیکارشده آموزش دهند و آنان را برای بر عهده گرفتن شغل جدید آماده کنند.

و اگر دولت چنین نکند؟

اگر دولت این کار را انجام ندهد، بنگاه‌ها امکان رقابتی شدن ندارند و بنابراین رکود بر اقتصاد حکمفرما می‌شود و یادمان نرود در محیط رقابتی که بعد از رفع تحریم‌ها برقرار می‌شود، اگر بنگاهی نتواند به‌صورت رقابتی کالا تولید کند، ورشکست می‌شود. تکرار می‌کنم اگر در آینده قیمت‌های داخل کشور به دلیل تعرفه‌های بالا بیشتر از بازارهای همجوار باشد قاچاق، صنایع داخلی را نابود خواهد کرد.

یعنی عده‌ای باید این وسط قربانی شوند؟

اگر دولت به این وظیفه عمل نکند صنعت قربانی می‌شود. ما طالب رشد هستیم یا نه؟ اگر دولت این کار را انجام ندهد، صنعت را جریمه می‌کند؟ در همه جای دنیا بنگاه‌ها مالیات می‌پردازند تا دولت وظایفش را انجام دهد. در ایران به دلیل شرایط بعد از انقلاب، وظایف و همچنین اختیارات به هم ریخته است. باید سعی کنیم وظایف و اختیارات به جای خود بازگردد. هزینه‌های آزادسازی را باید دولت با چابک‌سازی خود جبران و مقداری از آن را بین تولیدکننده و مصرف‌کننده توزیع کند. تا به حال این گونه هزینه‌ها را عموماً بر مصرف‌کننده تحمیل کرده‌ایم. ریشه فقر مردم عمدتاً در سیاست‌های نامناسب دولت نهفته است.

دولت را می‌توان جریمه کرد؟

دولت وظیفه‌اش را به درستی انجام نمی‌دهد و مردم و صنعت را جریمه می‌کند، در شرایط به هم ریخته سالیان گذشته چنین جزئیاتی مورد توجه نبود. ولی در شرایط جدید باید به دولت هشدار داد با این کار، هزینه تمام‌شده تولید بالا می‌رود و محصول گران می‌شود به خصوص که اعمال مدیریت مدرن در بنگاه غیرممکن می‌شود و فشار گرانی محصول بر مصرف‌کننده تحمیل می‌شود. دوم اینکه صادرات انجام نمی‌گیرد، سوم، تکنولوژی رشد نمی‌کند. پس دولت باید مجبور شود به وظیفه‌اش عمل کرده و اولویت‌بندی کند. دولت نباید از بنگاه‌ها انتظار داشته باشد که برای جلوگیری از افزایش بیکاری، کارگران مازاد را حفظ کنند و علاوه بر آن برای افزایش رشد اقتصادی به صادرات ادامه دهند. این انتظار در شرایط آتی اقتصاد، شدنی نیست. از دید من حتی اگر دولت قرض کند و پول این نیروها را بدهد، بهتر از ناکارآمدی صنعت است. این مسیر برای کل جامعه نیز بهتر است. منافع اشخاص خاص در این میان مطرح نیست. هم‌اکنون صنعت نساجی به تعرفه بالا عادت کرده، در نتیجه کشور صادرات ندارد در صورتی که صنعت نساجی می‌تواند صنعت مزیت‌دار کشور باشد، همان‌طور که در چین این اتفاق افتاده است. اگر نیروی کار ما درست کار کند، هنوز هم نسبت به کشورهای اروپایی ارزان است. مهندسان ما با همین وضعیت، بسیار ارزان‌تر از جاهای دیگر دنیا هستند. اگر این صنعت رشد کند، می‌تواند صادرات داشته باشد و مالیات بیشتری بپردازد تا دولت بتواند این مالیات را صرف هزینه‌های خود کند. دیگر کشورها نیز به تدریج پیش رفته و مسائل را حل و فصل کرده‌اند، اما در کشور ما، مشکلات انباشته شده و البته نمی‌توان همه را به یکباره حل کرد. اگر بخواهیم در این دنیای پرقاب‌ت فعال باشیم و از مزیت‌های بی‌شمارمان استفاده کنیم، باید دست‌وپای صنعت را باز کنیم. وگرنه «صنعت»، «صادرات» و «درآمد دولت» همه را با هم خفه کرده‌ایم. همه ما در مقابل نسل آینده نیز مسئولیم. موظف هستیم راه درست را انتخاب کنیم.

در صحت صحبت شما شکی نیست. دولت موظف به انجام چنین کاری است، اما انجام نمی‌دهد، چطور باید این التزام را برای دولت ایجاد کرد؟

مطبوعات نقش مهمی در این امر دارند. باید آن‌قدر استدلال کنیم تا دولت قانع شود. خوشبختانه دولت موجهی داریم که می‌خواهد برای جامعه کار کند. این تلاش را در مذاکرات هسته‌ای به خوبی مشاهده کردیم. بنابراین شرایط برای همکاری کارشناسان و مطبوعات باز شده است، اما در مورد قانون کار هیچ‌کس صحبت نمی‌کند.

آقای دکتر! در بخش‌های دیگر، مشکل آن‌قدر بالاتر است که به قانون کار نپردازیم.

من قانون کار را به عنوان یک مثال ذکر کردم. قطار آزادسازی در منطقه ما خیلی جلو رفته است. ما از همه کشورهای اطرافمان تعرفه بالاتری داریم. برای اینکه حرکت کنیم همان‌قدر که دولت باید چابک باشد، صنعت را هم باید چابک کرد. افراد جامعه هم باید هم دانش کاربردی خود را افزایش دهند و هم جدی‌تر کار کنند. بنابراین باید به تمام ابعاد آزادسازی پرداخت؛ منتها طی یک برنامه دقیق و قابل اجرا. وقتی فردی مریض است، باید دارو بخورد. دارو تلخ است ولی برای بهبود باید مدتی این تلخی را تحمل کند. بالاخره جامعه باید به دولت اعتماد کند. الان کمابیش این اعتماد به دولت وجود دارد و می‌دانیم بدون اعمال فشار، که در اقتصاد آن را هزینه می‌نامیم، مشکلات حل نمی‌شوند. اول باید تعرفه را کم و بعد کمک کرد تا بنگاه‌های مزیت‌دار سرپا بمانند. البته برخی از بنگاه‌ها هم ممکن است به دلیل نداشتن مزیت یا به دلایل دیگر چون نداشتن مدیریت مناسب ورشکست شوند. باید به این نوع بنگاه‌ها کمک کرد تا از امکاناتشان استفاده کرده و کار دیگری را شروع کنند. اگر نتوانیم اوضاع را سریع‌تر سروسامان دهیم، کالای قاچاق زیاد شده و

رانت‌خواران پول‌دارتر می‌شوند. در حال حاضر گفته می‌شود حدود ۲۰ میلیارد دلار قاچاق صورت می‌گیرد که معادل صادرات کالایی سال گذشته کل کشور است. با این میزان قاچاق هر سال حداقل چند صد نفر مولتی‌میلیاردر تولید می‌کنیم. برای اینکه رانت را از بین ببریم، باید کمک کنیم تا آزادسازی انجام شود.

پیشنهاد شما برای رفع بیکاری کنونی چیست؟

در چند ماهی که تا رفع عملی تحریم‌ها وقت داریم، باید به سرعت سرمایه‌گذاری را تشویق کنیم. تنها راه ایجاد اشتغال، سرمایه‌گذاری است. برای سرمایه‌گذاری هم باید اول ایرانی‌های داخل کشور را راضی کرد، بعد ایرانی‌هایی که در خارج از کشور هستند و در مرحله بعد باید سرمایه‌گذاران خارجی را جذب کرد. در حال حاضر، همه انتظار دارند با برداشته شدن تحریم‌ها عده‌ای چشم‌آبی برای سرمایه‌گذاری هجوم می‌آورند؛ این انتظار اصلاً درست نیست. گروه‌هایی هم که مرتب برای مذاکره به ایران می‌آیند، عموماً فروشنده هستند و قصد سرمایه‌گذاری ندارند، هرچند این نیت هم می‌تواند به نفع اقتصاد باشد. مگر می‌شود من و شما حاضر نباشیم سرمایه‌گذاری کنیم، ولی خارجی‌ها این کار را انجام دهند؟ اول باید ایرانی‌ها را راضی به سرمایه‌گذاری کنیم. ایرانی‌ها به اندازه کافی امکانات سرمایه‌گذاری دارند. در حال حاضر شاید به سرمایه خارجی احتیاج مبرمی نباشد، اما احتیاج به همکاری با سرمایه‌گذار خارجی وجود دارد، زیرا فقط مسئله جذب منابع مالی نیست. مسائلی همچون تکنولوژی، مدیریت و دسترسی به بازارهای صادراتی نیز باید همراه با سرمایه‌گذاری به کشور بیاید. در عصر کنونی، بازارها در دنیا به نوعی تقسیم شده‌اند.

اگر بتوانیم اتومبیل خوب و ارزان تولید کنیم، قرار است به کجا بفروشیم؟ باید با تولیدکننده آمریکایی، فرانسوی یا کره‌ای یا با همه آنها همراه شویم، مثلاً آسیای میانه و قفقاز که کشورهای بدون راه به دریا و به اصطلاح بسته هستند، به اتومبیل بسیار زیادی نیاز خواهند داشت که ما می‌توانیم با شراکت با یک شرکت خارجی تأمین‌کننده آن شویم. همین‌طور برای صدور لوازم خانگی و ورود به بازارهای واردکننده، باید با عده‌ای شریک شویم که آنها به ما کمک کنند. اگر بخواهیم اولویت‌بندی کنیم، اول باید به کارخانه‌هایی که داریم، کمک کنیم تا صادرکننده شوند. ممکن است تعدادی از کارگرهای این کارخانه‌ها تعدیل شوند. دولت باید این افراد را حتی به شرط قرض‌کردن پوشش دهد. مرحله بعد باید سرمایه‌گذار را به سرمایه‌گذاری تشویق کنیم تا سرمایه‌گذاری کرده و تکنولوژی‌اش را ارتقا دهد یا یک کارخانه دیگر راه‌اندازی کند و نیروهای تعدیل‌شده را به کار دعوت کند. در این فاصله نیز لازم است این نیروها را آموزش دهیم تا بتوانند با سیستم‌های جدید کار کنند.

این یک برنامه بلندمدت است و دولت‌ها در این مدت تغییر می‌کنند. دولت‌های بعد به این روند پایبند خواهند بود؟

هیچ راهی به جز این نیست، زیرا فرایند جذب سرمایه یکباره و یک‌شبه اتفاق نمی‌افتد. در شرایط فعلی کشور، حتی سرمایه‌گذار خارجی هم می‌خواهد از رانت‌ها استفاده کند. چون بازارهای ما بسته و قیمت در داخل کشور از قیمت‌های جهانی بالاتر بوده در نتیجه از قیمت‌های بالا استفاده می‌کند. هم‌اکنون نیز بسیاری از سرمایه‌گذاران خارجی به منظور استفاده از قیمت‌های بالا و رانت، حاضر به سرمایه‌گذاری در کشور ما هستند. اگر قطار آزادسازی با سرعت ۵۰ کیلومتر حرکت می‌کند، ما باید با سرعت صد کیلومتر حرکت کنیم که بتوانیم به آن رسیده و تأخیر خود را جبران کنیم وگرنه همیشه ۳۰ سال عقب‌تر خواهیم بود. باید سرعت را زیاد کنیم، هر چند در این میان ممکن است تلفات هم بدهیم. به جای اینکه همه مردم فقیر باشند، عده‌ای مشکل پیدا می‌کنند که البته می‌توان برای رفع مشکل آنها نیز برنامه‌ریزی کرد. چرا همه را فقیر کنیم؟ با کاری که ما در حال حاضر انجام می‌دهیم، همه را فقیر می‌کنیم، زیرا اولاً مصرف‌کننده مجبور است کالای گران‌تر را بخرد، دوم اینکه صنایع ما نمی‌توانند صادرات کنند چون رقابتی نیستند و بالاخره دولت نمی‌تواند درآمد خود را افزایش دهد، زیرا پایه مالیاتی یعنی درآمد مردم افزایش نیافته است و بنابراین رشد در GDP نخواهیم داشت.

در چند سال گذشته GDP کشور هم بدون در نظر گرفتن صادرات نفت در اقتصاد ایران، کاهش پیدا کرده است. با آمدن آقای روحانی انتظارات خیلی بهتر شده که این امر را خیلی مثبت می‌دانم، اما آقای روحانی تا به حال به دنبال حل کردن مسائل بین‌المللی کشور بود، و کمتر به مسائل اساسی اقتصاد پرداخته است. این راه درست بود، زیرا تا مسئله بین‌المللی با مذاکرات و تعامل حل نشود، هیچ‌کدام از اهداف موردنظر ما نتیجه نخواهد داد. باید سدی که وجود دارد را خراب کرده تا بتوانیم حرکت جدی اقتصادی را شروع کنیم.